

תוכן עניינים

1.....	מבוא
1.....	הקדמה
2.....	שמורת הטבע אנאפורנה
3.....	השפעת התיירות על האוכלוסייה המקומית
3.....	השפעה תרבותית, חברתית ודתית
6.....	השפעה אקולוגית וסביבתית
8.....	סיכום ומסקנות
10.....	ביבליוגרפיה

מבוא

בשלהי המאה העשרים הממלכה הנפאלית פתחה את שעריה לעולם, ולמדינה הקטנה החלו לזרום תיירים רבים, כאשר רובם המכריע ממדינות המערב המפותחות. נופיה עוצרי הנשימה, לצד מיסותרין רב שאפף אותה ותרבות ייחודית שטרם נחשפה למערב, הן רק חלק מהסיבות שמשכו תיירים כה רבים אליה. שמורת הטבע אנאפורנה (Annapurna Conservation Area) הממוקמת בשיפוליה המערביים של המדינה, מכילה בתוכה את כל אחת מהסיבות הללו, והיא עצמה הפכה ליעד תיירותי מוביל.

התיירים המערביים הרבים שפקדו את שמורת האנאפורנה החלו אט-אט להשפיע על אורח חייה של האוכלוסייה המקומית – מבחינה כלכלית, תרבותית, חברתית וסביבתית. תופעת ההתמערבות הפכה למחזה שכיח באזור זה של נפאל, והדבר התבטא כמעט בכל היבט בחיי המקומיים. אם לא די בכך, תושבי האזור, ובעיקר הצעירים, החלו לגבש לעצמם זהות מערבית-גלובאלית ולנטוש את הזהות המקומית שלהם. עבודה זו תנסה לענות על השאלה האם התיירות בשמורת האנאפורנה וסביבתה גרמה לתופעת התמערבות בקרב האוכלוסייה המקומית בשלושים השנים האחרונות.

הקדמה

נפאל נפתחה לעולם המערבי בשנת 1951, כאשר כל התיירים הזרים שהגיעו למדינה במהלך אותה התקופה הוקסמו מהמסורות, מהתרבויות ומהנופים המרהיבים. כמדינה לא מפותחת ורחוקה שנות דור מהעולם המערבי המודרני, הפשטות והמסתורין של נפאל העצימו את הסקרנות סביבה, וכאשר נכבשה לראשונה פסגת הר האוורסט ב-1953 ההתעניינות סביבה רק הלכה וגברה. נפאל הפכה במהירות ליעד מועדף עבור מטפסי הרים, חוקרים ותיירים רבים (Bhattarai, Conway and Shrestha, 2005).

למרות מדיניות הפתיחות החדשה של נפאל, ב-1962 הגיעו למדינה בסך-הכל כ-6,000 תיירים, אך ב-1970 סך התיירים השנתי הגיע כבר לכ-70,000. זרם התיירים הרציני החל להגיע בשנות השבעים, כנראה שתודות לתוכנית הפיתוח של ארגון האומות-המאוחדות שסייעה בפיתוח המדינה והאזור. ב-1990 מספר התיירים עלה כבר לכ-300,000 ובשנת 2000 מספרם האמיר עד לכמעט חצי מיליון תיירים. ניתן לייחס צמיחה זאת לשתי תופעות עולמיות: הקלה בניידות הבינלאומית מבחינה תחבורתית ותקשורתית ועלייה בפעילות הפנאי במדינות מערביות מבוססות. אי-לכך, לא מפתיע שמרבית התיירים הגיעו מהמערב העשיר והמבוסס. בכך, ענף התיירות הנפאלי הפך גלובאלי (Bhattarai et al., 2005).

שמורת הטבע אנאפורנה

שמורת הטבע אנאפורנה ממוקמת במחוזותיה המערביים-מרכזיים של נפאל ונופיה עוצרי הנשימה הופכים אותה ליעד תיירותי בינלאומי מוביל, כאשר המוני תיירים מגיעים במהלך השנה לבקר באזור. 7,629 הקילומטרים הרבועים שמרכיבים את השמורה, כוללים פסגות הרים גבוהות – כולל הפסגה העשירית בגובה בעולם (אנאפורנה 1) – יותר מ-300 קילומטרים של שבילי הליכה, מעברי הרים, עמקים, נהרות שוצפים ואוכלוסייה מקומית צבעונית ומיוחדת (Nepal, 2007).

שמורת הטבע הפכה לאתר לשימור ב-1986 והורחבה ב-1992 למחוזות נוספים והיא כוללת כיום 55 כפרים. על שימור וניהול השמורה אחראי ה-ACAP Annapurna Conservation Area Project. בשמורה ארבעה סוגים של נופי אקלים שונים – אלפיני, מדבר הררי, סאב-טרופי ואקלים ממוזג. מבחינה אקולוגית, השמורה כוללת 22 סוגים שונים של יערות; 1140 מיני צמחים; ומאות זנים של בעלי-חיים, וביניהם דו-חיים, ציפורים, זוחלים ויונקים. השמורה היא ביתם של כ-120,000 תושבים מקומיים שמורכבים מעשר קבוצות אתניות. שמורת האנאפורנה היא גם היעד התיירותי מספר אחד של נפאל, כאשר הרוב הכולל של התיירים המגיעים אליה הם מטפסי הרים ומטיילים (Khadka and Nepal, 2010).

בעבר, ירידה בהיקף המסחר והעדר תוצרת חקלאית מקומית באזור, גרמו לאנשים רבים לנטוש את הפסגות הגבוהות של האנאפורנה וליישב את המישורים, בעוד הממשלה מעודדת צעד זה כאשר היא הקימה יישובים חדשים. בתחילת שנות השמונים של המאה העשרים, התיירות באזור החלה לשגשג והדבר גרם לחזרתן של משפחות רבות שנטשו את המקום קודם לכן, במטרה להשקיע בעסקים בענף התיירות. ב-1980 נופקו רק כ-15,000 אלף רשיונות לתיירים לטייל באזור האנאפורנה; ב-1990 נופקו כבר כ-35,000 רשיונות; ובתחילת שנות האלפיים נופקו כבר למעלה מ-65,000 היתרים לתיירים בכדי לטייל באזור. למרות שנפאל ככלל, ושמורת האנאפורנה בפרט חוות עלייה קבועה במספר התיירים שמגיעים למדינה ולאזור, הדבר הפכףך שכן תהפוכות פוליטיות אלימות שפורצות במדינה אחת לתקופה, מרתיעות מטיילים רבים מלהגיע, והדבר פוגע בענף התיירות במדינה (Nepal, 2007).